

Струка (назив):	ЕКОНОМИЈА, ПРАВО И ТРГОВИНА	
Занимање (назив):	ПОСЛОВНО- ПРАВНИ ТЕХНИЧАР	
Предмет (назив):	Култура религије	
Опис (предмета):	Општеобразовни - изборни обавезни предмет	
Модул (наслов):	Култура религија II	
Датум: 30.06.2021.г.	Шифра:	Редни број: 02
Сврха		
<p>Ученици ће по завршетку овог модула разумјети појам религије у контексту цјелокупне људске културе, и тиме обогатити своје опште образовање, али и развити многобројне вјештине неопходне за квалитетан живот у мултикултуралној заједници.</p> <p>Модул је израђен тако да омогући ученику, с научног аспекта (Социологија религије и Социологија културе), упознавање најпознатијих и најинтересантнијих примјера религија у свијету с циљем увиђања богате свјетске религијске баштине, као и улоге и функције религије за човјека и друштво (религија као дио културе), а никако са циљем да се детаљно објасне све свјетске религије (што би било и контрапродуктивно). У складу с тим, наставник не би требао упасти у замку набрајања података, већ у реализацији модула акценат треба ставити на објашњење кључних појмова и анализу занимљивих текстова (митова, мудрих мисли филозофа и теолога, књижевних, социолошких и других дјела), те на разговор/дискусију с ученицима и њихов истраживачки рад.</p>		
Специјални захтјеви / Предуслови		
<p>У складу са наведеном сврхом, предуслови за овај модул се више односе на захтјеве у обезбјеђивању услова за учење и начин реализације модула, него на (пред)знања ученика.</p> <p>Наставник треба водити рачуна о томе да не оптерећује ученике сувишном теоријом, него да им овај предмет учини занимљивим, другачијим и инспиративним за додатно истраживање и образовање. Наставницима и ученицима остављена је и додатна могућност упознавања са религијама, митологијама и обичајима по избору (па самим тим и онима које нису третиране овим модулом) кроз пројекат који је планиран на крају модула.</p> <p>Такође, пожељно је указивати на савремене проблеме са којима се суочава човјечанство (доминација материјалних вриједности, конзумеризам, отуђење, насиље, нетолеранција, кич, шунд...) и нудити одговоре (користећи се знањима из друштвено-хуманистичких наука) који ће младом човјеку бити прихватљиви, блиски и корисни за будући живот.</p> <p>С обзиром на све наведено, наставник би требао да практикује интерактивни вид наставе када год је то могуће. Ученике треба укључивати на различите начине (дискусија, дебата, радионице, истраживачки радови, организоване посјете вјерским објектима, музејима, галеријама, итд.). Пожељно је и кориштење информација добијених путем медија, интервјуа, анкета, посматрањем итд.</p> <p>У настави са ученицима оштећеног вида простор уредити на начин да њима буде познат. Уколико долази до измјене простора, ученике обавјестити о томе. Позиција и положај мјеста ученика у учионици потребно је организовати на начин да ученик има могућност да прати наставу, види таблу и чује наставника а све то у зависности од преосталих и функционалне употребе визуелних способности. Пожељно је да позиција мјеста ученика буде у близини табле и катедре наставника.</p> <p>Наставу концептуализовати на начин да буде у што већој мјери заснована на познатом искуству, конкретним примјерима и очигледним наставним средствима. У настави са ученицима оштећеног вида а који при томе могу да прате визуелне садржаје, пожељно је користити аудиовизуелна средства у циљу што бољег</p>		

приближавања апстрактних појмова. То се односи на употребу дигиталне технологије и садржаја са интернета у којима су на адекватан начин приказани садржаји који се обрађују.

Циљеви

1. Усвајање основних знања из области социологије религије, али и социологије (културе) уопште. Ова знања се односе на положај и улогу религије унутар цјелокупне људске културе, однос религије према другим облицима духовне свијести, првобитне облике религиозности те на обичаје мит и митологију.
2. Повезивање знања из области Културе религије са знањима из других друштвених наука
3. Развијање критичког мишљења, толеранције, културе дијалога...

Теме:

1. Политеистичке религије

2. Монотеистичке религије

3. Религија и савремено доба

4. Пројекат

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
Политеистичке религије 1.1. Појам и врсте политеистичких религија 1.2. Религија старе Грчке и Рима 1.3. Старословенска религија 1.4. Хиндуизам	Објасни појам политеистичке религије, Наведите неке од најважнијих политеистичких религија, Уочи повезаност митологије и политеизма, Препозна наслијеђе ових религија у даљем	Тумачи најзначајније карактеристике политеистичких религија, Пореди политеистичке религије са ранијим облицима религиозности, Анализира однос митологије и политеизма, Идентификује	Ученик који прође програм Културе религија склонији је одбацивању предрасуда, Моралне и друге вриједности представљају важну црту његове личности, Код ученика је наглашена потреба за равноправношћу, правдом, слободом и другим вриједностима, Схвата важност заједнице и културе и жели да их унаприједи,	1.1. Уколико постоје техничке могућности, најбоље би било наставну јединицу представити кроз електронску презентацију. Од ученика се може тражити да на основу онога што су из предавања дознали, радећи у паровима наведу сличности и разлике у представљеним политеистичким религијама. Такође се може захтијевати да ученици радећи у групи (3-4 ученика) размисле, присјете се садржаја из претходног модула овог наставног предмета и уоче утицаје ранијих облика религиозности на политеистичку религијску праксу

	<p>развоју културе (религије),</p> <p>Објасни основне елементе грчке и римске религије, Наведите најзначајније богове грчке и римске религије, Препозна и објасни везу између грчке религије и процвата културе тога доба, Објасни грчки утицај на развој религије старог Рима, Уочи сличности и разлике између наведених религија,</p> <p>Наведите основне податке о настанку и развоју старословенске религије, Објасните основне елементе старословенске религије, Наведите најзначајнија божанства старословенске религије, Објасните значај натуразма у старословенској религији, Објасните утицај</p>	<p>наслијеђе ових религија у даљем развоју културе (религије),</p> <p>Пореди политеистичку религију старе Грчке и Рима, Истражујте грчку и римску религију и припрема се за аргументовану дискусију, Идентификујте (анализира, бира најважније податке) наслијеђе ових религија у даљем развоју културе (религије), Критички промишља наведену проблематику и изнесе закључак на тему: Да ли је оснивање Рима било религиозни чин?</p> <p>Истражујте старословенску религију и припрема се за аргументовану дискусију, Идентификујте наслијеђе старословенске религије у даљем развоју културе (религије) с посебним акцентом на наша подручја и на касније</p>	<p>Препознајте проблеме у друштву (материјализам, потрошачко друштво, кич и шунд, отуђеност, нетолеранција...) и активно учествујте у њиховом отклањању,</p> <p>Емпатичан је, толерантан и солидаран,</p> <p>Склон је договарању (зна радити у тиму), аргументовању ставова и спремнији је на компромис.</p>	<p>За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и изворну литературу попут дјела „Водич кроз светске религије“ (Мирча Елијаде) и др.</p> <p style="text-align: center;">1.2.</p> <p>Ова је наставна јединица замишљена као обнављање садржаја из Модула I у којем се обрађивао појам митологије (па самим тим и грчке и римске), те детаљније објашњење појма политеизам. Уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову наставну јединицу представити кроз електронску презентацију. Потребно је направити интеграцију са знањима стеченим из других предмета. За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и изворну литературу попут дјела „Водич кроз светске религије“ (Мирча Елијаде) и др.</p> <p style="text-align: center;">1.3.</p> <p>Ова је наставна јединица замишљена као обнављање садржаја из Модула I у којем се обрађивао појам митологије (па самим тим и старословенске), те детаљније објашњење појма политеизам. Уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову наставну јединицу представити кроз електронску презентацију. Потребно је направити интеграцију са знањима стеченим из других предмета. За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за</p>
--	---	---	--	---

	<p>старословенске религије на касније примљено хришћанство,</p> <p>Наведе основне елементе хиндуизма, Објасни традицију Веда, Објасни теорију каста, Наведе основне карактеристике неохиндуизма и популарног хиндуизма,</p>	<p>примљено хришћанство, Анализира и критички промишља наведену проблематику.</p> <p>Истражује хиндуизам, неохиндуизам и популарни хиндуизам и припрема се за аргументовану дискусију, Утврђује утицај и значај хиндуизма на цјелокупан друштвено политички живот заједнице, Пореди све наведене политеистичке религије, Анализира и критички промишља наведену проблематику.</p>		<p>средње стручне и техничке школе и гимназије као и изворну литературу попут дјела „Водич кроз светске религије“ (Мирча Елијаде), „Златна грана“ (Џемс Фрезер), Српска митологија“ (Сретен Петровић) и др.</p> <p>1.4.</p> <p>Уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову наставну јединицу представити кроз електронску презентацију. Од ученика се може захтијевати да на основу онога што су из предавања дознали, радећи у паровима наведу сличности и разлике у представљеним политеистичким религијама. Ученицима се може задати домаћи задатак да додатно истраже утицај популарног хиндуизма у нашем времену. За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и изворну литературу попут дјела „Водич кроз светске религије“ (Мирча Елијаде) и др.</p>
<p>Монотеистичке религије</p> <p>2.1. Појам и врсте монотеистичких религија</p> <p>2.2. Јудаизам</p> <p>2.3. Хришћанство</p> <p>2.4. Ислам</p> <p>2.5. Будизам</p>	<p>Објасни појам монотеистичких религија, Наброји најпознатије монотеистичке религије, Наведе и објасни најзначајније карактеристике монотеистичких религија, Препозна утицај ових религија на умјетничко стваралаштво</p>	<p>Тумачи најзначајније карактеристике монотеистичких религија, Пореди монотеистичке религије са ранијим облицима религиозности (уочава сличности и разлике на конкретним примјерима), Анализира однос митологије и монотеизма,</p>		<p>2.1.</p> <p>Уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову наставну јединицу представити кроз електронску презентацију. Потребно је направити интеграцију са знањима стеченим из других предмета. За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и религијске рјечнике, свете књиге, научна и књижевна дјела, фотографије на којима су приказана најзначајнија ликовна дјела или примјери архитектуре.</p>

	<p>(архитектура, сликарство, књижевност, музика), Уочи и објасни повезаност митологије и монотеистичких религија,</p> <p>Наведе основне елементе јудаизма, Наведите основне етапе јудаизма, Објасни рабинско јеврејство, Објасни суштинску разлику између различитих струја у јудаизму,</p> <p>Објасни настанак и развој хришћанства, Наведите основне елементе хришћанства, Наведите и објасните основне хришћанске идеје, Објасните појам божанства у хришћанству, те објасните разлику између источног и западног тумачења догме о Светом Тројству, Наведите узроке и последице првог раскола у хришћанству,</p>	<p>Идентификује наслијеђе ових религија у даљем развоју културе (умјетничко стваралаштво), наводи конкретне примјере,</p> <p>Повеже садржаје ове наставне јединице са оним што су претходно (у Модулу I) научили о јеврејско-хришћанској митологији, Пореди јудаизам и хришћанство (компарација са другим предметима у оквиру којих је учио о хришћанству), Истражује (анализира, бира најважније податке), материјалну и духовну културу ове религије те на конкретним примјерима указује на њене специфичности, Тумачи један од слободно изабраних митова из јеврејске митологије, Развија приповједачке и презентаторске способности, Подржава иницијативе које промовишу</p>		<p style="text-align: center;">2.2.</p> <p>Ову и сљедећу јединицу треба повезати са садржајем о јеврејско-хришћанској митологији из Модула I, те додатно објаснити однос митологије и религије. Потребно је направити интеграцију са знањима стеченим из других предмета. Уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову јединицу представити кроз електронску презентацију. Било би пожељно изабрати неке цитате из Торе и Талмуда како би их ученици самостално и уз помоћ наставника тумачили. За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и религијске рјечнике, свете књиге, научна и књижевна дјела и друге изворе.</p> <p style="text-align: center;">2.3.</p> <p>Ову јединицу треба повезати са садржајем о јеврејско-хришћанској митологији из Модула I, те додатно објаснити однос митологије и религије. Потребно је направити интеграцију са знањима стеченим из других предмета. Уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову наставну јединицу представити кроз електронску презентацију. Овисно о јединици (увод, православље, католичанство, протестантизам) која се обрађује, било би пожељно изабрати мудре мисли из Старог завјета, Новог завјета или друге релевантне литературе како би их ученици самостално и уз помоћ наставника тумачили. Ученицима се може задати додатни задатак да у облику реферата или електронске презентације додатно представе: православље, католичанство и протестантизам.</p>
--	---	--	--	--

	<p>Наведе узроке и посљедице раскола у западној цркви, Наведе основне елементе по којима се разликују православље, католичанство и протестантизам, Објасни како је организована Српска православна црква, које су њене специфичности (крсна слава) и какав је њен положај у оквиру шире православне заједнице, Објасни значај монаштва и појам исихазма у православљу,</p> <p>Објасни настанак и развој ислама, Наведе основне елементе ислама, Наведе и објасне пет стубова ислама, Уочи сличности и разлике између јудаизма, хришћанства и ислама,</p> <p>Објасни настанак и развој будизма, Наведе специфичност</p>	<p>поштовање различитости,</p> <p>Повезује садржаје ове наставне јединице са оним што је претходно рађено, а тиче се ове области (модул један овог предмета и претходни школски час)</p> <p>Наводи конкретне примјере специфичности основних струја унутар хришћанства, Критички промишља и аргументовано дискутује на тему сличности и разлика између православља, католичанства и протестантизма, Наводи примјере обичаја приликом обиљежавања крсне славе и других хришћанских празника, Истражује (анализира, бира најважније податке) и припрема се за аргументовану дискусију на тему монашког живота и љествице хришћанских вриједности,</p>		<p>За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и религијске рјечнике, свете књиге, научна и књижевна дјела и друге изворе.</p> <p style="text-align: center;">2.4.</p> <p>Уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову наставну јединицу представити кроз електронску презентацију. Потребно је направити интеграцију са знањима стеченим из других предмета. Било би пожељно изабрати мудре мисли из Курана како би их ученици самостално и уз помоћ наставника тумачили. За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и религијске рјечнике, Куран, научна и књижевна дјела и друге изворе.</p> <p style="text-align: center;">2.5.</p> <p>Уколико постоје техничке могућности, најбољи начин би био ученицима ову наставну јединицу представити кроз електронску презентацију. Било би пожељно изабрати мудре мисли из неких од многобројних дјела будистичке литературе (или књижевног дјела „Сидарта“ Хермана Хесеа) како би их ученици самостално и уз помоћ наставника тумачили.</p> <p>За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и религијске рјечнике, свете књиге, научна и књижевна дјела и друге изворе.</p>
--	---	--	--	---

	<p>будизма у односу на остале монотеистичке религије (не постоји појам бога) Објасне појам нирване, Објасне појам реинкарнације, Наведе и објасни различите облике будистичког култа (ламаизам, ђаинизам)</p>	<p>Тумачи један од слободно изабраних митова из хришћанске митологије, Развија приповједачке и презентаторске способности, Подржава иницијативе које промовишу поштовање различитости,</p> <p>Истражује (анализира, бира најважније податке) материјалну и духовну културу ислама те на конкретним примјерима указује на њене специфичности, Критички промишља и аргументовано дискутује на тему сличности и разлика између ислама, јудаизма и хришћанства, Тумачи један од слободно изабраних митова из исламске митологије, Развија приповједачке и презентаторске способности, Подржава иницијативе које промовишу</p>		
--	---	---	--	--

		<p>поштовање различитости,</p> <p>Истражује (анализира, бира најважније податке) материјалну и духовну културу будизма те на конкретним примјерима указује на њене специфичности, Критички промишља и аргументовано дискутује на тему сличности и разлика између будизма и осталих монотеистичких религија, Тумачи један од слободно изабраних митова из будистичке митологије, Развија приповједачке и презентаторске способности, Подржава иницијативе које промовишу поштовање различитости,</p>		
--	--	---	--	--

<p>Религија и савремено доба</p> <p>3.1. Глобализација као узрок појаве новијих облика религије и религиозности</p> <p>3.2. Религија и морал</p> <p>3.3. Изазови религије у савремено доба</p>	<p>Дефинише појам глобализација (у економском, културном, друштвеном, еколошком и политичком смислу), Уочава утицај глобализације на религиозност, Објасни појам секте, Наведите најзначајније примјере секти у савремено доба,</p> <p>Наведите најважније моралне вриједности најпознатијих монотеистичких религија, Установи сличности и разлике између система моралних вриједности у оквиру монотеистичких религија, Објасни како вриједности које религија истиче могу допринијети подстицању разумевања и заједничког живота између припадника различитих религиозних конфесија</p>	<p>Анализира проблеме са којима се суочавају друштва у доба глобализације, Аргументовано дискутују о користима и изазовима до којих је довела глобализација,</p> <p>Критички промишља феномен секти у савремено доба,</p> <p>Аргументовано дискутује о феномену секти,</p> <p>Пореди системе вриједности поменутих религија, Уочава специфичности различитих религија, Уочава сличности у контексту лествица вриједности поменутих религија, Повезује филозофију морала (Етику) и моралне вриједности унутар религија, Препознаје моралне вриједности као кључ за квалитетан развој породице и заједнице уопште, Анализира понашања својих савременика и</p>		<p>3.1.</p> <p>Након што се ученицима објасне непознати појмови, препорука је организација дебате на тему: Добре и лоше стране глобализације (економске, културне, друштвене, еколошке, политичке). Ученицима треба дати задатак да се припреме за дебату (кроз самосталан истраживачки рад) до наредног школског часа.</p> <p>За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и информације добијене путем медија и других извора.</p> <p>3.2.</p> <p>Било би пожељно ученицима припремити радне листове са таблицама врхунских вриједности унутар монотеистичких религија (десет божјих заповијести, пет основних дужности у исламу, системи вриједности у будизму...)</p> <p>Такође би било добро припремити позитивне примјере међурелигијске толеранције како би се о њима дискутовало са ученицима на часу (по могућности, навести примјере са наших подручја).</p> <p>За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и изворна религијска дјела и др.</p> <p>3.3.</p> <p>И ова се наставна јединица може организовати као дебата за коју би наставник требао припремити адекватан радни материјал (чланке из новина, листе питања...), али је час могуће припремити и као анализу текстова и пропратну дискусију. Циљ је да се кроз дискусију дође до сазнања о кризи вриједности савременог друштва и одговору на ту</p>
--	---	--	--	--

	<p>(у овом случају приоритетно се мисли на монотеистичке религије које су доминантне у нашој средини)</p> <p>Наведе основне проблеме са којима се суочава религија у савремено доба, Објасни однос религије према систему вриједности савременог човјека (истицање материјалних вриједности као најважнијих па чак и јединих), ријалити програма, лаке забаве... Уочи честе злоупотребе религије у сврху политичких, економских, војних и др. циљева, Објасни феномен квазивјерника (људи који се декларишу као вјерници, а понашају се потпуно супротно моралним нормама вјероисповијести којој припадају)</p>	<p>увиђа одступања од кодекса моралног понашања, с посебним освртом на оне који се представљају као изразити вјерници (лажни моралисти)</p> <p>Аргументовано дискутује о проблему вјерске толеранције,</p> <p>Наводи примјере и аргументовано дискутује о односу религије према систему вриједности (истицање материјалних вриједности као најважнијих па чак и јединих), ријалити програма, лаке забаве...</p> <p>Критички промишља феномен квазивјерника (људи који се декларишу као вјерници, а понашају се потпуно супротно моралним нормама вјероисповијести којој припадају)</p>		<p>кризу од стране релевантних фактора (у овом случају, религијских заједница, а у ширем контексту и образовних установа, политичких и других фактора). За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и изворна религијска дјела, информације добијене путем медија и др.</p>
--	---	--	--	--

<p>Пројекат</p> <p>1. Религијска баштина мога града/мога окружења (заједнице).</p> <p>2. Мање познате религијске теорије и праксе (временски или географски удаљене) нпр. Религије Далеког истока (конфуцијанизам, таоизам, шинто...), Сјеверне и Јужне Америке, Африке и Аустралије (Океаније)</p> <p>3. За истраживање и презентацију могуће је изабрати једну од наведених тема или понудити слободну тему.</p>	<p>Наведе основне податке о одабраној теми, Објасни непознате појмове, Наведите адекватне примјере,</p>	<p>Детаљније упозна (истражи) и протумачи културне вриједности своје заједнице или неке мање познате религијске теорије и праксе, овисно о избору теме, Припреми и презентује садржај истраживања, водећи рачуна о томе да јасно и концизно представи релевантне податке за дату тему, Селектује релеванте информације и уобличи их у презентацију, Развија приповједачке и презентаторске способности,</p>		<p>Ученици за домаћи задатак индивидуално припремају електронску или неку другу презентацију о изабраној теми.</p> <p>Ученицима треба сугерисати да приликом истраживања обратe пажњу на детаље, историјски контекст, уколико га је могуће запазити, умјетничке и друге моменте.</p> <p>Ученицима треба објаснити принципе израде презентације (начин, вријеме, садржај...)</p> <p>За реализацију пројекта потребно је предвидјети осам школских часова (објашњење пројекта и подјела радних задатака, истраживање и припрема презентација уз наставничково вођење, презентације на нивоу одјељења).</p> <p>Наставник, уколико процјени да су презентације довољно квалитетне, може организовати и приказивање најуспјешнијих презентација за све ученике првог разреда који слушају предмет Култура религија..</p> <p>За припремање наставник треба користити одобрене уџбенике за овај предмет, уџбенике социологије за средње стручне и техничке школе и гимназије као и научна дјела која се баве одабраном темом (нпр. Сретена Петровића, када је ријеч о српској митологији), као и информације добијене путем медија.</p>
<p>Интеграција</p>				
<p>Социологија и Филозофија, Социологија и Етика, Пословна комуникација, Српски језик и књижевност, Право, Историја, Географија, Вјеронаука, Демократија и људска права и други предмети.</p>				
<p>Извори</p>				
<p>Одобрени уџбеници за предмет Култура религије, изворна дјела, медији и др.</p>				
<p>Оцјењивање</p>				

Приликом оцјењивања треба користити различите технике оцјењивања: интервју (усмени одговор), оцјењивање есеја, електронских и других презентација, дебата, кратка квиз питања, вођење дневника активности на часу и сл.

Оцјењивање се врши у складу са Правилником о оцјењивању ученика.

Ученици прије почетка изучавања модула требају бити упознати са техникама и критеријумима оцјењивања.